

Т. Г. Бондарук,
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;*
В.М. Олійник
*студент освітнього рівня «магістр»,
освітньо-професійна програма «Фінанси,
банківська справа та страхування»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сучасний розвиток суспільства характеризується наявністю протиріч між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, незбалансованістю загальнодержавних інтересів з інтересами населення регіонів. Ефективність діяльності органів місцевого самоврядування залежна від їх здатності підтримувати баланс місцевих та загальнодержавних векторів.

Україна останніми роками зробила важливі кроки на шляху становлення місцевого самоврядування. За цей період відбулася не тільки трансформація структури місцевої влади, а й зміна поглядів на місце та роль місцевого самоврядування в утвердженні України як демократичної держави.

За своєю правовою природою Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» повноваження місцевого самоврядування поділяються на: власні (органи місцевого самоврядування здійснюють самостійну діяльність та відповідальність за неї перед законом), делеговані (органи місцевого самоврядування у здійсненні цих повноважень підконтрольні відповідним органам виконавчої влади).

Отже, під власні повноваження – це частина питань місцевого значення, яка законом віднесена до відання територіальних громад і не належить до відання жодного з органів державної влади. До власних повноважень місцевого самоврядування віднесені всі права і обов'язки щодо забезпечення необхідної життєдіяльності населення на самоврядній території. Це, як правило, загальні повноваження, зокрема з соціально-економічного розвитку територіальної громади, її фінансового забезпечення, управління як комунальною власністю, так і земельними

відносинами територіальної громади, та соціального обслуговування населення. До делегованих повноважень місцевого самоврядування віднесені повноваження, які передбачають здебільшого функції контролю за виконанням як законодавства, так і норм органів влади вищого рівня, та на виконання конституційних норм соціального забезпечення [1, с. 35].

За своєю суттю принципи місцевого самоврядування є частиною сфери правових поглядів; отже це – система базових політико-правових ідей концептуального характеру, які доторкуються до даної підсистеми публічної влади. Принципи місцевого самоврядування ніби виконують роль узагальненого орієнтиру муніципально-правової ідеології.

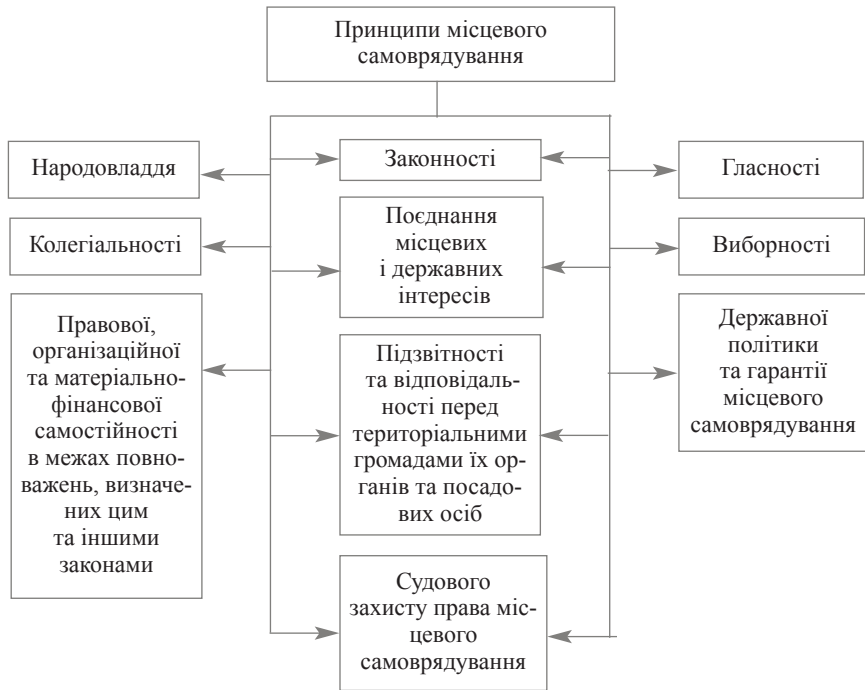
Місцеве самоврядування, згідно з досвідом розвинених країн, не може існувати поміж сферою деяких суспільних нормативних вимог, які відповідають гуманістичній природі національної державності, вселюдським цінностям і демократичним ідеалам [2, с. 87]. Принципи покриття стійкості конституційного ладу України, висвітлюють вимоги об'єктивних закономірностей і тенденцій розвитку суспільства, є оперативним фактором. Особливість місцевого самоврядування як багато граничного, системного політико-правового явища може бути повноцінною тільки при розкритті його принципів.

За природою принципи місцевого самоврядування до правової ідеології; це – система певних базових політичних та правових ідей концептуального характеру, які мають стосунок до підсистеми публічної влади.

Принципи місцевого самоврядування є тією чи іншою «системою координат», у межах якої здійснюється й мобілізується місцеве самоврядування. В них поєднується теоретичні й практичні основи місцевого самоврядування, його найбільш суттєві ознаки, риси, особливості й критерії; вони є необхідною передумовою правильного вживання норм муніципального права, прийняття законних і обґрунтованих рішень.

Крім того, принципи місцевого самоврядування характеризуються за допомогою таких ознак: фундаментальний узагальнюючий характер; нормативність; визначеність та категоричність; постійність дії; загальне визнання; сконцентрованість положень; стійкість [2].

Повноваження органів місцевого самоврядування залежать від їх компетенції. Компетенцію органів місцевого самоврядування визначають як сукупність прав, предметів відання і повноважень, якими наділені органи та посадові особи щодо цих предметів відання згідно з чинним законодавством [1, с. 37]. До компетенції відносять також від-

Рис. 1. Принципи місцевого самоврядування

повідальність [3, с. 18], завдання, що виконуються органом місцевої влади [4, с. 86].

Як правило, у межах своїх повноважень, як власних, так і делегованих органи місцевого самоврядування зазвичай мають повну свободу дій щодо власних ініціатив з питань, що належить до їх компетенції.

Список використаних джерел:

1. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні: моногр.; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. Київ: Експрес, 2009. 608 с.
2. Муниципальное право Украины : підручник / за ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. Київ: Юрінком Інтер, 2001. С. 87.
3. Bondaruk T. G., Bondaruk I. S. State regulation of financial support of municipal authority under decentralisation conditions. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 4 (13). Ч. 1. С. 16–21.
4. Бондарук Т. Г., Особливості державного регулювання розвитку місцевого самоврядування. *Статистика України*. 2016. № 4. С. 84–92.